

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Qvæstio XI. In Tit. XI. De Plus Petitionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

genus causarum, nullo impedimento personæ adjecto; ideo per incidentiam prorogatur jurisdictio ad similem causam: at verò incapacitas dicit negationem jurisdictionis, appposito impedimen-

to ipsi Judici; ideo ex incidentia non potest fieri prorogatio ad aliam causam.

* * *

QVÆSTIO XI.

IN TIT. XI. DE PLUS PETITIONIBUS.

919. **C**UM frequenter contingat, quòd Actor in libello plus petat, quàm ei debitum sit ab illo, quem in jus vocat, & ideo vel statim adhuc ante litis contestationem, vel post, super hoc moveat quæstionem præjudicalem, vel opponat exceptionem, cognoscendam prius secundum ordinem judiciorum, quàm causam principalem; priori titulo de ordine cognitionum rectè subjungitur iste, *de plus petitionibus.*

ARTICULUS. I.

Quot modis plus petatur?

920. **R**Esp. recenseri communiter quatuor modos, quibus contingit ab Actore plus peti, quàm debeat; nimirum, re, seu quantitate, tempore, loco, & causâ; ut colligitur ex c. unico h. t. de quo infra; & §. 33. Instit. de Actionib. ibi: plus autem quatuor modis petitur: re, tempore, loco, & causâ. *Re* (veluti si quis pro decem aureis, qui ei debebantur, viginti petierit: aut si is, cujus ex parte res est, totam eam, vel majorem partem suam esse intenderit) *Tempore* (veluti, si quis ante diem, vel ante conditionem petierit) quæ enim ratione, qui tardius solvit, quàm solvere deberet, minus solvere intelligitur; eadem ratione, qui præmaturè petit, plus petere videtur.

921. *Loco* plus petitur, veluti cum quis, quod certo loco sibi dari stipulatus est, alio loco petit, sine commemoratione illius loci, in quo sibi dari stipulatus est, v. g. si is, qui ita stipulatus fuerit: *Ephesi dare spondes?*

Roma purè intendat sibi dare oportere. Ideò autem plus petere intelligitur, quia utilitatem, quam habet promissor, si Ephesi solveret, adimit ei purâ intentione. Propter quam causam alio loco petenti arbitraria actio proponitur, in qua scilicet ratio habetur utilitatis, quæ promissori competitura fuisset, si illo loco solveret, quo, se soluturum spondit. Quæ utilitas plerumquè in mercibus maxima invenitur, veluti vino, oleo, frumento, quæ per singulas Regiones diversa habent pretia, &c.

Huic autem, qui loco plus petere intelligitur, proximus est is, qui causâ plus petit, ut ecce, si quis ita à se stipuletur: *Hominem Stichum, aut decem aureos dare spondes?* deinde alterum petat, *veluti hominem tantum, aut decem aureos tantum.* Ideò autem plus petere intelligitur, quia in eo genere stipulationis promissoris est electio, utrum pecuniam, an hominem solvere malit, &c. Præterea si quis generaliter *hominem* stipulatus sit, & specialiter *Stichum* petat; aut generaliter *vinum* stipulatus sit, & specialiter *Campanum* petat; aut generaliter *purpuram* stipulatus sit, & deinde specialiter *Tyriam* petat, plus petere intelligitur; quia electionem adversario tollit. Quin etiam, licet vicissimum sit, quod quis petit, nihilominus plus petere intelligitur, quia sæpe accidit, ut promissori facilius sit, illud solvere, quod majoris pretii est.

Ex hoc sequitur. 1. plus peti *re*, vel *quantitate*, si quis aut majorem summam, aut rem, quàm, quæ sibi debetur, petit; ut si decem debeantur, & petat viginti; vel pars domus sit in obligatione, & totam domum petat, §. *plus autem, Instit. de action.*

Non. Difficultas est, ad quam quantita-
tem *ly plus* extendat se, ut dicatur deli-
quisse *plus petendo*, maxime per ordinem
ad pœnam legis, *plus petentibus* statutam?
Bartolus in L. 2. C. de rescind. vendit. n.
22. censet verificari in modico excessu,
v. g. duorum aureorum; & alii, in quarta
parte summæ, quæ debetur, vel tanquam
debita petitur; Tuschus lit. P. conclus.
372. censet verificari in sexta parte; alii in
qualibet, sive magna, sive parva; quod satis
probabiliter dicitur, si quid *parvum* vel
modicum censeri debeat, committatur Ju-
dicis arbitrio.

924. Sequitur 2. tunc plus peti *tempore*, cum
ille, cui debetur, *in diem, vel sub condi-
tione* petit, antequam *dies veniat*, vel
conditio existat, §. *si quis agens*, *Instit. de
actionibus*, ubi Justinianus eo argumentò
utitur, dum ait, quòd, sicut qui tardius sol-
vit, minus solvit, quàm solvere debebat,
L. *Si quis* 12. §. *fin. ff. de V. S.* textus cele-
bris in L. *si mandavero* 22. §. 1. *ff. man-
dati*: ita & qui præmaturè, & intempe-
stivè petit, plus petit. Accedit, quia dies,
sicut summa, pars est obligationis, L. 1. §.
editionis, *ff. de edendo*; inde iste modus
plus petendi dicitur petitio *plus die*, L. *so-
lidum*. 85. *ff. de solut. §. temporales*, *Instit.
de except. §. fidejussores*, de fidejusso-
ribus; & tempus in stipulatione, apposi-
tum, censetur pro debitore, L. *cum qui*,
41. *ff. de V. S. L. cum tempus* 17. *de R. J.*
justè ergo, *petens ante tempus*, dicitur
plus petere, & pœnis plus petentis puni-
tur.

925. Sequitur 3. plus peti *loco*, si Creditor
debitorem, qui Ephesi dare, vel solvere
promisit, purè convenit, ut solvat Romæ;
ut habetur §. *plus autem*, *Instit. de ac-
tionib.* & L. 1. *cum reliq. ff. de eo*, quod
certo loco. Nam ubi Actor agit alio lo-
co, quàm destinato solutioni, tollit com-
moditatem Promissori, sibi stipulatione
quæsitam; plus enim plerumquè interest
uno loco, quàm alibi debitum tradere, L.
3. §. *si per venditorem*, *ff. de eo*, quod
certo loco. Dixi, *si purè conveniat*; nam
si solum diceret: *tu teneris quidem dare
Ephesi; sed mihi satis erit, hoc loco recipere*,
non plus petit.

926. Sequitur 4. plus peti *causa* duobus mo-
dis 1. si peratur tanquam *determinate* de-
bitum, quod promissum est solum alter-
Tam. II

nativè, electione existente penes debito-
rem; 2. si petatur aliquid *in specie*, v. g.
Titius, cum debitum sit ex stipulatione,
vel promissione solum *generali*, v. g. da-
bo tibi aliquem servum, promittente sibi
electionem reservante; sic enim petit com-
modum electionis, sibi neutro casu de-
bitum.

Præter hæc not. petentem totum, cum
tantum pars ei debita sit, non petere plus
re, si res divisionem non patitur, & simul
asserat estimationem excessus ultra debi-
tum; sic Gonzalez ad hunc *tit. c. unic. n.*
8. Not. 2. cum dicitur: qui ante tempus
solvit, *non plus solvit*; ergo qui ante tem-
pus petit, *non plus petit*: posse negari an-
teced. quando solutio, antequam dies ve-
nerit, cedit in commodum Creditoris;
nam hoc commodum non est in debito;
quamvis ei negetur conditio, si debitum
fuit in diem, quia sic statim dies cedit, &
debetur: non autem, si sub conditio-
ne.

Not. 3. discrimen esse inter eum, qui
petit *ante diem*; & illum, qui petit *ante
conditionem*; qui enim ante diem petit,
inspecto jure antiquo actionem consume-
bat, ita, ut die obligationis existente, ite-
rum agere non possit, L. *Si pater* 36. *ff. de
solut. §. temporales*, *Instit. de except.* qui
verò ante conditionem petit, actionem
non consumit; sed potius adveniente con-
ditione potest iterum petere, quia non a-
mittit debitum, cum nihil potuisset petere,
quod deberetur, L. *cedere*, *ff. de V. S.* ratio
hujus discriminis est, quia ex eo, quod in
diem debetur, actio statim nascitur, §.
omnium, *Instit. de V. O.* unde est, quòd
plus petendo amitti possit; quod verò sub
conditione promittitur, non statim debe-
tur; sed spes est debitum iri, ideo non est
actio, quæ consumatur; unde creditores
conditionales sunt, quibus actio non com-
petit, L. *conditionales*, 54. *ff. de
V. S.*

Dices: in §. *plus autem*, de quo n. 920.
inter modos plus petendi numeratur et-
iam casus, quo Creditor petit ante condi-
tionis eventum; ergo etiam iste modus
absument actionem, & petens causam a-
mittit. Resp. istum casum ibi quidem et-
iam enumerari; at, non eodem fine. Non
igitur, ut actionem consumat, & petens
causam perdat; sed, ut adveniente condi-
tionem

tionem duplicentur induciæ, juxta constitutionem Zenonis, de qua dicemus n. 931. & hoc procedit de debito *in diem incertam*, sicut de debito sub conditione.

ARTICULUS II.

De pœna plus petitionis.

930. **I**N hac quæstione distinguendum est inter jus antiquum, & novum. Jure antiquo, qui plus petebat, cadebat causâ, & litem una cum toto debito amittebat; quamvis in integrum restitutio ei concederetur, si ad ejusmodi petitionem ex gravi causa inductus erat. Sunt præterea & alii casus, in quibus plus petens nullis pœnis subiciebatur. 1. si plus petens sit minor 25. annis; 2. si in libello adjecta sit clausula, *salvo jure superflui*; 3. si quis non dolo, sed ex probabili ignorantia plus petat; 4. si plus petens in petitione non persistat, sed pœniteat, ante litem contestationem, de quibus Gonzalez *h. n. i. 5.*

931. Jure autem novo rigor antiqui juris temperatus est ab Imperatoribus Zenone, & Justiniano. Zeno solum quoad plus petitionem tempore aliud constituit, ut habetur L. 1. C. de plus petiti. ibi: *omnis Actor, sive masculus, sive femina, ante definitam dilationem debiti agens, & per hoc Reum damno afficiens, aliud tantum expectet tempus, nullam usuram in medio accipiens, quantum ipse prævenire definitum solutioni diem conatus est: & hoc verò tempore elapso non aliter agat, quam si impendia primæ instantiæ circa litem præmonitionem facta Adversario solvat.* Ex hoc enim plus petens tempore; amittit sumptus litem, & jubetur duplicare inducias debitori. Unde, si Debitor non tenebatur solvere ante *quadriennium*, & Creditor elapso *biennio* peteret solutionem; in pœnam plus petitionis tenebatur expectare *quadriennium*; nempe adhuc tantum ultra tempus superstes, quantum prævenit. Hanc Zenonis constitutionem probavit Justinianus, & insuper circa reliquos etiam tres modos plus petendi moderationem posuit L. 2. C. *h. r.* ubi.

932. Loquens de plus petitione, tempore Ze-

nonis, inquit, *diva memoria vestigiis insistentes, præsentis lege decernimus, ut quicumque ante tempus debitum exegerit, tanto tempore ultra constitutum tempus manifestâ plus petitione, sine usurarum acceptione, expectet: nec tunc agere ante potest, quam omnia damna parti diversa restituat.*

Loquens de plus petitione quoad quantitatem, ead. L. 2. §. 2. ait: *si quis verò majorem, quam sibi debetur, quantitatem in libello conventionis inseruerit, in triplum parti adversa restituere compellatur, quidquid ex hac causa, sportularum nomine, executoribus amplius dedit.*

Cum autem ibid. in §. 33. subjungatur: *934. si autem quantitate vel alio modo plus fuerit petendum, in omnes, si quod forte damnum ex hac causa acciderit, ei, contra quem plus petendum fuerit, commissâ tripli condemnatione puniatur: merito etiam extenditur ad alios duos modos plus petendi, nimirum, loco, & causâ.* Ex quo habetur, à Justiniano, quoad istos ultimos tres modos plus petendi, induxisse novum jus, nimirum, ut plus petens omnem damnum, quod Reus ex ea petitione senserit, in triplum refarcire teneretur.

935. Quia verò L. *fin. C.* de plus petitionibus, hæc habentur: *odiosas contrahentium calliditates amputare properantes, censemus, ut, si quis certâ quantitate sibimet debitâ, super ampliore pecunia, per dolum, & machinationem, cautionem exegerit, & ad iudicium Debitorem vocaverit, si quidem ante inchoatam litem calliditatis eum pœniteat, & debiti veram quantitatem confessus fuerit, nullo eum dispendio prægravari: si autem liti præbuit exitum, & in certaminibus negotii permanens, arguatur de adjecta falsa quantitate: non solum eâ, sed toto debito eum fraudari; transactionibus scilicet, & secundis confessionibus, sive insinuatâ sint, sive non, etiam in hoc casu suam obtinentibus firmitatem; talibus enim cautionibus hoc obijcere non oportet.* Ex hoc textu colligitur, quod Imperator, prædictis modis plus petendi, temperamentum aliquod adhibuerit quoad pœnam juris antiqui; huic tamen noluit esse locum in casu iniquæ plus petitionis, quando quis ab altero dolosè impetrat scriptam aliquam obligationem, qua fatetur, *se plus debe-*

debere, quàm revera debeat, & ex ea fundamentum litis contra talem sumit, exinde petens in iudicio, sibi tantum debet.

936. Præter hæc not. 1. clausulam illam, salvo jure pluris, vel minoris, de qua n. 930. tunc solum prodesse plus petenti, quando meritò præsumi potest, adjicientem per hoc intendere significare *animùm incertum de quantitate*; consequenter petere *tantum, tacitâ simul conditione*, nisi Reus ostendat, debitum non esse tantum; alias enim, factum protestationi contrarium, non relevaret. Si autem quis per errorem minus petat, possit illi Judex (non tantum, cum etiam residuum peteret, sed etiam si ex deductis probationibus intelligeret, majus esse debitum, quàm Actor petat) totum adjudicare, ex dicta L. 1. C. de plus petit. §. 34. ibi: *Si minus in intentione sua complexus fuerit Actor, quàm ad eum pertineat; veluti, si eum ei decem aurei deberentur, quinque sibi dari oportere intenderit: aut, si, cum totus fundus ejus esset, partem dimidiam suam esse petierit, sine periculo agit.* In reliquum enim nihilominus Judex adversarium in eodem iudicio ei condemnat ex constitutione divæ memoriæ Zenonis.

937. Not. 2. si quis aliud pro alio, per errorem, in iudicio petat, *nihil eum periclitari*, ut loquitur Imperator in ead. L. 2. §. 35. *sed in eodem iudicio, cognitâ veritate, permitti errorem suum corrigere*; ut, si peteret Titium, cum deberetur Caius; aut peteret titulo legati, quod debetur ex stipulatu, putans per errorem deberi Titium, aut titulo legati. Nec obstat, quod deberi Caium, aut deberi ex stipulatu, non sit in illud iudicium deductum, consequenter non possit de hoc in eodem iudicio pronuntari: Resp. enim, cum debitum in substantiâ fuerit ante litis contestationem, esse sufficienter in iudicium deductum quoad substantiam; nec debitum cognitâ veritate fundari in re, vel titulo superveniente iudicio jam cæpto; sed solum in eodem adhuc durante, quod per errorem expressum, veritate cognitâ proponi, quod non petit novum iudicium.

938. Not. 3. etiam in textu de plus petitionibus in c. unico h. t. refertur prædictos

quatuor modos plus petendi sub iisdem ferè pœnis; sic enim ibi loquitur Gregorius IX. *Consilium providentia dici non potest, quod pecuniam, tibi debitam, ante terminum, ab Adversario repetisti: puni-tur enim importunitas plus petentium, si super petitione sua duxerint in iudicio persistendum*; ita, quod, qui repetunt amplius sine causa, in expensis Adversario condemnantur. Qui autem plus loco, ad interesse tenentur pro eo, quod utilitas adimitur debitoribus, quam haberent, si statuto loco solvissent. Ei verò, à quo amplius tempore petitur, induciæ duplicantur; nec litem excipiet, nisi ei solvantur expensæ. Te quoque dubitare non credimus, quod causa plus petitur, cum aliquid in genere, vel sub alternatione debetur; & rem in specie, vel unum præcisè peti contingit. Re autem, si 10. sint debita, & 20. petantur. Loco verò, cum quis non tibi convenit solvere, sed alibi convenitur. Tempore quoque, cum ante diem, vel conditionem petitur, quod debetur.

Dixi, sub iisdem ferè pœnis. Nam de pœnâ tripli (quam constituit Justinianus, ut diximus n. 933.) in dicto c. unico, nulla fit mentio; hinc Abbas in dict. c. unico n. 9. censet pœnâ tripli non esse locum de jure Canonico; cujus duplex ratio esse potest. 1. quia dispositio pœnalis ultra expressa non debet extendi; sed dispositio contenta in c. unico (in quantum plus petentibus decernit pœnas) est pœnalis, ergo ultra pœnas expressas extendi non debet: at pœnâ tripli in ea dispositione c. unici, non est expressa, ut liquet ex textu in num. præced. ergo. 2. quia pœnâ tripli de jure civili statuta est propter litis expensas, & solutionem sportularum, seu pecuniæ impensæ in iudicem. Advocatos, & alios in iudicio justitiæ Ministros, vel Executores; at in foro Ecclesiastico hæc sportulæ non præstantur, c. cum ab omni. 10. de vita, & honest. Cleric. Hoc verum est de legis debito; sed non semper in actu, seu observantia.

